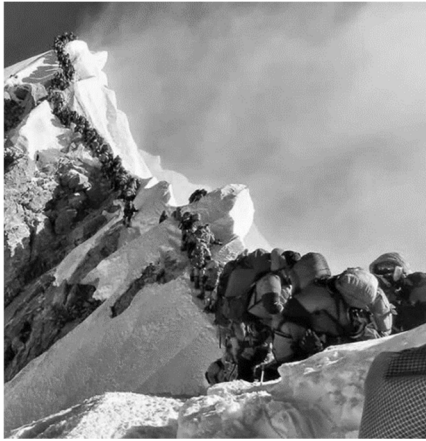

Opgave 2 Mount Everest

In 2019 beklom een recordaantal mensen de Mount Everest. Een foto van honderden klimmers die in een file stonden richting de hoogste top ter wereld wakkerde de discussie aan over de commerciële exploitatie van het bergtoerisme. Mag de Mount Everest aan de vrije markt worden overgelaten?

Momenteel kunnen klimmers voor enkele tienduizenden euro's bij verschillende commerciële bedrijven een 'toppoging' onder begeleiding van gidsen boeken.

Naast het geld dat moet worden betaald voor zo'n commercieel team, moeten de klimmers nóg eens tienduizend euro neertellen voor een 'permit' (vergunning) van de Nepalese overheid. Hoewel de beklimming fysiek en geestelijk het uiterste vraagt – de risico's op (dodelijke) ongelukken of afgevroren ledematen zijn hoog – zijn er geen voorwaarden aan deelname aan een commerciële expeditie. Iedereen die het kan betalen en zijn of haar droom wil waarmaken mag mee.

Maar de file op de berg gaat daar nu mogelijk verandering in brengen. Ervaren klimmers hebben erop gewezen dat door de teams van commerciële bedrijven het aantal onervaren klimmers zo groot is dat de kans op ongelukken toeneemt. Om deze reden overweegt de Nepalese overheid voorwaarden te verbinden aan het verkrijgen van een permit, zodat het aantal klimmers minder zal worden.

Instituties zoals commerciële teams die klimmers begeleiden kunnen het goede leven mogelijk maken, maar ook bedreigen.

3p 11 Geef de betekenis van 'institutie' weer en leg uit dat een commercieel team een harde institutie is.

Leg vervolgens met het voorbeeld van commerciële teams op de Mount Everest uit dat instituties het goede leven mogelijk maken maar ook kunnen bedreigen.

De reden dat klimmers veel geld betalen en de fysieke en geestelijke ontberingen trotseren om de Mount Everest te beklimmen, kan te maken hebben met zoeken naar zin. Klimmers die – al dan niet in de file – met een commercieel team de top bereiken, geven aan dat dit een unieke, buitengewone ervaring is, waarbij ze zowel de nietigheid als de rijkdom van het leven ervaren.

Je kan de vraag naar zin benaderen vanuit een religieus perspectief, maar ook vanuit het (neo)liberalisme als politiek-ideologisch perspectief. Dit laatste wordt het liberaal-ideologisch perspectief genoemd.

2p 12 Leg uit dat de beklimming van de Mount Everest kan passen bij:

- het liberaal-ideologische perspectief op zin, en
- het religieuze perspectief op zin.

Wie, ervaren of onervaren, onder begeleiding van een commercieel team de Mount Everest gaat beklimmen krijgt te maken met absurde omstandigheden van kou (het kan op de berg meer dan zestig graden vriezen), ijle lucht (op de top zit nog maar een derde van de hoeveelheid zuurstof op zeeniveau in de lucht) en lagere luchtdruk (waardoor de longen niet meer goed werken en vol vocht kunnen lopen). Om het lichaam aan deze omstandigheden te laten wennen, is het nodig om een maand op grote hoogte te verblijven alvorens de tocht naar de top te ondernemen. Bovendien laten commerciële teams hun cliënten klimmen met extra zuurstof uit flessen en worden er van tevoren al ladders en klimtouwen bevestigd over gletsjerkloven en langs loodrechte ijswanden. De aantrekkingskracht van dergelijke risicovolle ontberingen is voor sommige mensen onbegrijpelijk en voor anderen juist volkomen logisch. Volgens Jeremy Bentham is de mens te begrijpen als een belichaamd zelf.

- 1p **13** Leg met het voorbeeld van het beklimmen van de Mount Everest Benthams opvatting over de mens als belichaamd zelf uit.

Mensen kunnen zich op verschillende manieren tot hun lichamelijke verhouding.

- 3p **14** Geef een definitie van 'vrijheid' met betrekking tot lichamelijke en geef daarbij een vooronderstelling die ingaat op de culturele dimensie van lichamelijke.

Beargumenteer vervolgens of de beklimming van de Mount Everest past bij jouw definitie en vooronderstelling.

Bijna alle klimmers die met commerciële teams proberen de top van de Mount Everest te bereiken, maken gebruik van techniek, zoals zuurstofflessen en klaargelegde ladders en touwen. Volgens Martin Heidegger is de manier waarop de mens en de wereld zich tot elkaar verhouding veranderd door de moderne techniek. Hij gebruikt in zijn analyse de begrippen 'gestel' en 'Dasein'.

- 4p **15** Geef aan wat de begrippen 'gestel' en 'Dasein' inhouden. Beargumenteer vervolgens of volgens jou het beklimmen van de Mount Everest een voorbeeld is van de manier waarop volgens Heidegger de verhouding tussen mens en wereld veranderd is, met:
- het begrip 'gestel', en
  - het begrip 'Dasein'.

De discussie rondom de commerciële exploitatie van de berg en alle bijbehorende risico's komt terug in de speelfilm *Everest*. In dit waargebeurde verhaal over de grootste ramp door toerisme op de Mount Everest komen acht klimmers om, onder wie een expeditieleider. In de film wordt gesuggereerd dat een van de oorzaken van die ramp was dat er een te hoge druk stond op de expeditieleider van een commercieel team. Het team verloor inkomsten omdat het steeds minder cliënten had. Dit kwam omdat de top door onveilige weersomstandigheden al een paar jaar op rij niet was bereikt. Het was de nadrukkelijke wens van de hoge bazen van het team dat de top dit jaar wél gehaald zou worden. De expeditieleider ging niet tegen deze wens in en bracht ondanks naderend noodweer toch cliënten naar de top, zonder te wijzen op de risico's. De top haalden ze, maar tijdens de afdaling werden de omstandigheden de klimmers en de expeditieleider fataal.

Alasdair MacIntyre stelt dat praktijken deugden nodig hebben. Hij maakt een onderscheid tussen interne en externe goederen.

- 2p 16 Leg uit dat de expeditieleider de praktijk van de bergsport niet heeft beschermd met:
- MacIntyres onderscheid tussen interne en externe goederen, en
  - MacIntyres opvatting over de rol van de deugden moed en eerlijkheid in praktijken.

Een journalist die indertijd meeklom en het noodweer overleefde, komt tot een andere verklaring voor de ramp dan de commerciële druk die de film suggereert. Volgens hem functioneert het lichaam op grote hoogte niet meer goed en kunnen ook ervaren expeditieleiders dan niet meer garanderen dat ze nog rationele beslissingen kunnen nemen.

Over de verhouding tussen lichaam en geest bestaan verschillende filosofische standpunten en stromingen. De opvatting van de journalist sluit aan bij de filosofische stroming van het materialisme.

- 1p 17 Leg uit dat de opvatting van de journalist aansluit bij het materialisme.